

Vereniging
van
Schooldecanen en
Loopbaanbegeleiders

7 november 2019

Maatwerk en LOB

V**O**RAAD

Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

Carolien
Hueting

Sectorakkoord:

- 1 Uitdagend onderwijs : Flexibilisering, maatwerk(diploma's)
- 2 Eigentijds onderwijs
- 3 Brede Vorming
- 4 Verbinding met de omgeving
- 5 Lerende organisatie

De VO-raad ondersteunt via o.a. advisering en met projecten scholen in de uitvoering van deze punten uit het sectorakkoord.

Voorbeelden: de pilot “Recht op Maatwerk” en op dit moment het programma “Voortgezet Leren”.

VO RAAD
Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

**VOORTGEZET
LEREN** Een campagne van
VO-raad met Schoolinfo
Leerlingen motiveren
met toekomstgericht
onderwijs

Maatwerk =

Het afstemmen van het onderwijs op de capaciteiten en behoeftes van de leerling.
En is dus een bredere **ambitie** dan alleen vakken op een hoger of lager niveau afronden.

Maatwerkdiploma =

Deel A:

vakken op verschillende niveaus, in
verschillend tempo, extra vakken

Deel B:

brede vorming, 'plusdocument', extra talenten

Vereniging
van
Schooldecanen en
Loopbaanbegeleiders

Maatwerkdiploma's en LOB

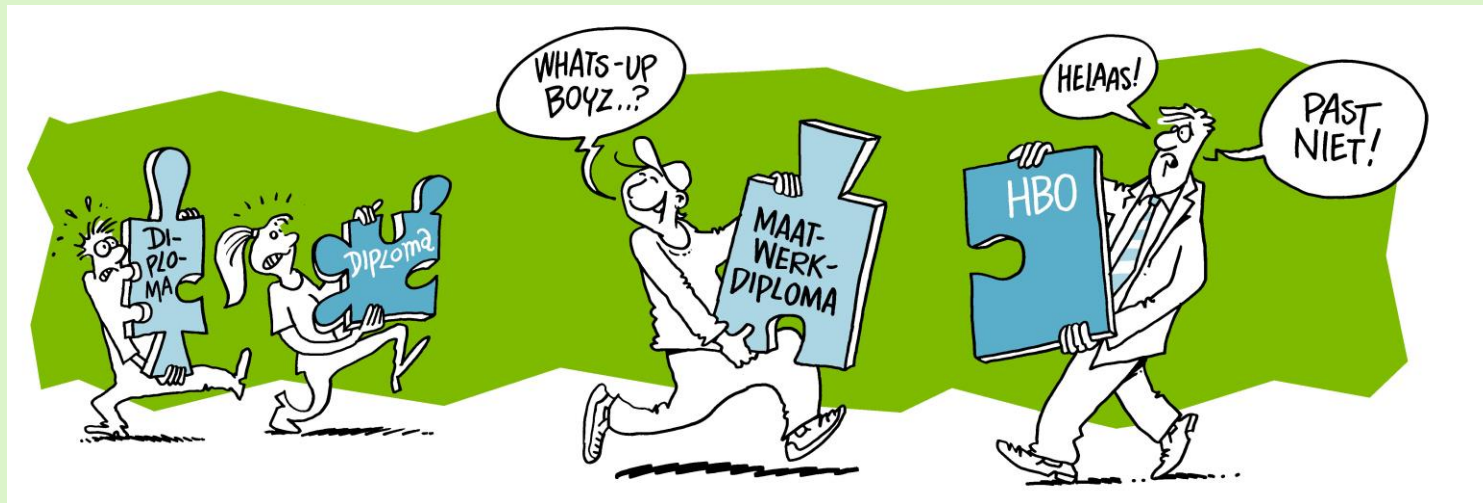
V**O**RAAD

Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

PROGRAMMA

- 13.45 - 14.00 uur   Voorstelrondje: wie ben je en wat wil je graag meenemen na deze bijeenkomst?
- 14.00 - 14.15 uur   Wat zijn de meest actuele ontwikkelingen op het gebied van maatwerk en maatwerkexamens en diploma's
- 14.15 - 14.40 uur   Gesprek:
- o Aan de hand van concrete vragen uit je eigen schoolpraktijk bespreken we de kansen en uitdagingen die het maatwerkdiploma stelt op het gebied van LOB
  - o Daarnaast verken je met collega's van andere scholen de mogelijkheden en de consequenties voor de schoolorganisatie van maatwerk
- 14.40 - 15.00 uur   uitwisselen wat houdt dit nu in voor mij? : houd je eigen LOB in relatie tot maatwerk tegen het licht: wat neem je mee van vandaag?

Wat zijn de meest actuele ontwikkelingen op het gebied van maatwerk en maatwerkexamens en diploma's in het VO en de vervolgopleidingen ?

Pilot Recht op Maatwerk VO-raad

DE LEERLING ...	WAT MAG EN WAT KAN?	WAAR MOET DE SCHOOL OP LETTEN?	WAAR DE
<p>... heeft voldoende aan minder uren les in een of meerdere vakken</p> <p>OF</p> <p>... wil meer uren les in een of meerdere vakken</p>	<p>Er geldt voor de opleidingen vmbo, havo en vwo sinds schooljaar 2015/2016 een urennorm voor de gehele opleiding, in plaats van een urennorm per leerjaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vmbo: 3700 uur • havo: 4700 uur • vwo: 5700 uur <p>Scholen moeten ervoor zorgen dat iedere leerling een programma kan volgen dat minimaal dit aantal uren omvat. Dit betekent dat leerlingen die minder uren les in een vak nodig hebben, niet verplicht zijn deze te volgen. Er mag per leerling gevarieerd worden in zowel het aantal uren, als het soort uren.</p> <p>Zie: <u>Infographic onderwijstijden van de Rijksoverheid en de Wet modernisering onderwijstijd.</u></p>	<p>De school bepaalt wat onderwijstijd is; dat mag per leerjaar en per leerling variëren.</p> <p>Bekwaam personeel is verantwoordelijk voor de verzorging van de (onderwijs)activiteiten.</p> <p>Het moet duidelijk zijn welke soorten onderwijsactiviteiten de school meetelt als onderwijstijd.</p> <p>De medezeggenschapsraad moet hiermee instemmen.</p> <p>Voor meer informatie, kijk op: <u>Gespreksnotitie onderwijstijd.</u></p>	<p>Basisprogramma Hoeveel uur de school is niet meer van belang hoeft de school niet het gaat om het 'k' principe kunnen v</p> <p>Dagennorm Per schooljaar moet worden verzorgd. worden en ook kan vakantiespreiding</p> <p>Scholen in de regio minste 184 dagen</p>
<p>... wil een of meerdere vakken op een hoger niveau volgen</p>	<p>Leerlingen kunnen alle vakken min één op een hoger niveau volgen en afsluiten.</p>	<p>Wanneer vakken op een hoger niveau worden aangeboden, dient het Programma van Toetsing en Afsluiting aangepast te worden.</p>	<p>Als een school leere doen, kan de inspre bepalen van het n</p>

Zie:

https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/583/original/VO103_Maatwerk_tabel_Voortgezetleren_WEBVERSIE_juli2019.pdf?1572258971

Regeerakkoord :

Experimenten binnen de kaders van de huidige wet- en regelgeving

weinig beweging

verkennen maatwerkdiploma beloond in het HO in regio Tilburg/Eindhoven

MBO :

onderzoek Ecbo en DUO (2018) :
potentie en gevolgen van maatwerk (vo) vervolg
onderwijsloopbaan.

Belangrijkste resultaten voor vmbo-mbo:

- Geslaagden vmbo-bb met een vak op hoger niveau stromen vier keer zo vaak door naar mbo-niveau 3 dan reguliere geslaagden (12% versus 3%). Ook de doorstroom naar niveau 4 ligt hoger.
- Geslaagden vmbo-kb met een vak op hoger niveau stromen vaker door naar niveau 4 dan regulieren geslaagden (50% versus 37%).

1. De potentie voor maatwerkdiploma's is groter dan het gebruik vooral voor eenzijdig begaafden Dit geldt met name voor vmbo-gt.
2. Eenzijdig begaafde leerlingen stromen door zoals gemiddeld
3. Een maatwerkdiploma helpt om op een hoger niveau door te stromen: terwijl uitblinken in een bepaald vak ('eenzijdige begaafdheid') dat op zichzelf niet doet.
4. Succesvolle doorstroom op een hoger niveau (mbo3) voor vmbo-bb'ers met maatwerkdiploma
5. Vooral bij vmbo-scholen behoefte aan maatwerk in de doorstroom, opleidingen willen risico's op uitval of afstroom vermijden. Intensievere afstemming nodig!

Samenvattend wbt VMBO-MBO:

→ Maatwerk in het niveau van het vo-diploma kan zorgen voor instroom op een hoger mbo-niveau.

→ De conclusie is dat er in het mbo in het algemeen voorzichtig geplaatst wordt: opleidingen willen studenten een succeservaring bieden en risico's op uitval of afstroom vermijden. (en het komt nog weinig voor: geen beleid op) Tegelijkertijd ziet men op vmbo's meer potentie voor doorstromers met een maatwerkdiploma.

→ Intensievere afstemming tussen vmbo en mbo is nodig om flexibiliteit in de examinering in het vo ook in het vervolgonderwijs waarde te geven.

HBO :

weinig aanbod voor versnelde havisten of havisten met vakken op een hoger niveau.

Reden: te weinig leerlingen

Experiment Tilburg

VSNU:

Havo lln krijgen academische vorming niet.

Vwo lln | : Veel programma's

in gesprek:

- o Aan de hand van concrete vragen uit je eigen schoolpraktijk bespreken we de kansen en uitdagingen die het maatwerkdiploma stelt op het gebied van LOB.
- o Daarnaast verken je met collega's van andere scholen de mogelijkheden en de consequenties voor de schoolorganisatie van maatwerk

Heel veel vragen bij het maatwerkdiploma

1. Hoe beoordeelt een werkgever / vervolgopleiding mensen?
2. Wanneer haal je een diploma? Wat is een diploma?
3. Hoe zit het met de aansluiting op het vervolgonderwijs?
4. Vakken op hoger én lager niveau?

Een leerling wil
een of meerdere
vakken op een
hoger niveau
volgen en
afsluiten

Leerlingen kunnen alle vakken min één op
een hoger niveau volgen en afsluiten

Welke gevolgen en kansen voor LOB op
jouw school en landelijk zie je?

Een leerling wil een of meerdere vakken op een lager niveau volgen en afsluiten

Leerlingen kunnen extra vakken volgen op een lager niveau, bijvoorbeeld een praktijk- of beroepsgericht vak van het vmbo.

Deze vakken tellen niet mee in de uitslagbepaling. Het behaalde cijfer wordt niet op de cijferlijst vermeld, maar kan wel een plek krijgen in het plusdocument van de leerling.

Wat betekent dit voor jouw school?

Een leerling wil een of meerdere extra vakken volgen

Leerlingen kunnen examen doen in extra vakken bovenop hun minimale vakkenpakket. Het eindcijfer voor extra vakken wordt op dezelfde manier berekend als voor de andere examenvakken. Deze extra vakken tellen mee om de uitslag van het examen te bepalen, met de restrictie dat het er nooit toe kan leiden dat een leerling op de extra vakken zakt. In dat geval telt het extra vak niet mee bij de uitslagbepaling.

1. Hoe gaat jouw school hier mee om?
2. Gebeurt dit en waarom wel of niet?
3. Kun jij daarin een actieve rol spelen?

Een leerling wil vakken eerder afronden

Leerlingen kunnen alle vakken min één versneld volgen.

De leerling kan in dat vak eerder examen doen.
Versneld examen doen kan vanaf 4 vwo, 3 havo en 2 vmbo

1. Gebeurt dit al op jouw school?
2. Waarom wel of niet? Kun jij daarin een rol spelen?
3. Zie je kansen om LOB hierin te betrekken? Hoe?

Een leerling wil waardering voor de prestaties

A. Cum laude

B Plusdocument

1. Is dit praktijk bij jullie op school?

2. Wat zijn voordelen of nadelen voor leerlingen en school om dit te doen?

3. Wat is jouw rol?

Een leerling wil vakken volgen op een andere school

Deze situatie doet zich voor als de school geen licentie heeft voor een opleiding of als de school het betreffende vak niet aanbiedt.

- Leerlingen kunnen een of meerdere vakken op een andere school volgen, zolang dit op hetzelfde niveau is als waarvoor zij op de eigen school staan ingeschreven. Vakken op een hoger niveau mogen wel op een andere nevenvestiging binnen dezelfde school worden aangeboden. Dat wil zeggen dat zij hetzelfde BRIN-nummer delen, maar een ander subnummer hebben (bijvoorbeeld 02EK00 en 02EK01). Afgeronde vakken komen op de cijferlijst van de leerling te staan.
- Vakken gevolgd op een ander niveau dan de eigen opleiding op een andere school (dus niet op een nevenvestiging van de eigen school) komen niet op het diploma of cijferlijst te staan. Het extra vak kan wel opgenomen worden op het plusdocument.

1. Kun je dit inzetten in het kader van je LOB?

2. Doe je dit al? Waarom wel of niet?

3. Tips en tricks?

Uitwisselen

Wat houdt maatwerk nu in voor mij en mijn school?

1. Houd je eigen LOB in relatie tot maatwerk tegen het licht en kijk welke dingen van vandaag je mee kunt nemen de komende weken/maanden.

2. Wie en wat heb je daarbij nodig?

3. Wat kun je morgen anders doen dan vandaag?

Vereniging
van
Schooldecanen en
Loopbaanbegeleiders

Dank voor uw aandacht!

Maatwerk en LOB

Vragen of opmerkingen:
carolienhueting@vo-raad.nl

VORAAD

Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs